

KOTKAN
NAISTENPÄIVÄT

1926–1936

KOTKASSA 1936

Arvoisat Naiset!

Tiedätte kukin kokemuksestanne, että *suomalaisesta villasta suomalaisin voimin* valmistamamme tuotteet ovat parasta alallansa.

Ryijy-, raanu-, loimi-, kude-, sukka- y.m.
lankoja, peitehuopia, hartiahuiveja, sarkoja,
pukukankaita y. m.

vaihtavat ja myyvät sekä kotikutoisia töitä värjättäviksi ja valmistettaviksi vastaanottavat:

Kotka: Kotkan Kotiteollisuus O/Y.
Kouvola: Harjun Villatehtaan Myymälä
Elimäki: Elimäen Osuuskauppa r.l.
Hamina: T:mi M. Ulander
Inkeroinen: Alina Saalasti
Kaipiainen: A. Korjalan Perilliset
Kausala: Jalmari Orkola
Koria: Korian Kangas- ja Lyhyttavaraliike
Kyminlinna: Toivo Leisti
Liikkala: Liikkalan Osuuskauppa r.l.
Luumäki: Luumäen Osuuskauppa r.l.
Metsäkylä: Metsäkylän Osuuskauppa i.l.
Miehikkälä: Miehikkälän Osuusliike r.l.
Mäntyharju as.: Ferd. Manninen
Mäntyharju kk.: Pekka Kankkunen
Taavetti: Taavetin Osuuskauppa r.l.
Tavastila: V. A. Muurman
Utti: Kuivala: Olga Brunila
Vastila: Kymenrannan Osuuskauppa r.l.
Virojoki: Virolahden Osuusliike r.l.
Väljoki: Topias Jäkälä

121

KOTKAN NAISTENPÄIVIEN OHJELMA:

Lauantaina huhtikuun 4 p:nä kello 19
seurakuntatalossa **Kotkan kirkkokuoron** (joht. op. Arvo Vainio)
musiikki-ilta. Liput 5:—

Sunnuntaina huhtikuun 5 p:nä.

Klo 10. AAMUHARTAUS.

Virsi.

Puhe, maisteri Lempi Nevavuori.

Yksinlaulua, näyttelijätär Eeva Kotilainen.

Tervehdyspuhe.

Klo 11. ESITELMÄTILAISUUS.

Oxford-liikkeen sanoma meille, miss Agnes Dawson, tulkitsee
op. Elin Manstén.

Väli aika.

Kuinka Suomen naiset herätettiin arvostelemaan käsitöitään eu-
rooppalaisella mittapuulla, tohtori Katri Laine.

Naistenpäiväin toimikunnan vaali.

Aamiaisloma.

Klo 14. PÄIVÄJUHLA.

Alkusoitto, rouva Ruusu Rautio.

Juhlaruno, rouva Martta Valtari.

Naisten ammattivalmistus käytännöllisen elämän aloille, esitelmä,
tohtori Katri Laine.

Väli aika.

Yksinlaulua, opettaja Elsa Laanti.

Piirteitä muutamista Eestin naisliikkeen uranuurtajista, maisteri
Kerttu Mustonen.

Viulusoolo, taiteilija Mause Cronvall-Killinen.

Lopettajaispuhe.

Maamme.

Liput naistenpäiviin 5:— johon sisältyy 10-vuotiskertomus. Yhteiset päi-
välliset; osanotto 25:—.

Klo 20. KOTKAN NAYTTAMÖLLÄ

estiläisen näyttelijättären, Liina Reimanin vierailunäytäntönä

KOIDULA.

Proloogi ja 3 näytöstä, kirjoittanut Hella Vuolijoki, suomentanut
Vappu Vuolijoki. Ohjannut Kaarlo Aarni, näytelmään liittyvän
musiikin sovittanut Vilho Heimonen, lavastanut Lauri Koskinen.

Hinnat 4—15 mk.

Perheenemännät!

Käyttäkää niitä liikkeitä, jotka tukevat teidän yhteisiä pyrintöjanne ilmoittamalla naistenpäivien julkaisuissa

Kotkan Kirjakauppa Oy.

Kirkkokatu 10. Puhelin 43

Kirja-, Paperi-, Koulu- ja Konttoritarpeiden kauppa

H U O M . !

Hyvän kirjaston voi vähävarainenkin hankkia meidän sopivilla vähittäismaksuehdoillamme

O.Y. KOTKAN RAUTA A.B.

K O T K A

Sähköosoite: Rautayhtiö

Puh.: Nimihuuto: Rautayhtiö

**Rauta-, Rakennus- ja Taloustarpeiden
Tukku- ja Vähittäiskauppa**

SIVULIIKKEET:

Haminan Rauta, Hamina, Kouvolan Rautakauppa, Kouvola, Voikan Rauta, Voikka, Pohjois-Karjalan Rautakauppa, Joensuu

LIITUTEHDAS

KOTKAN NAISTENPÄIVÄT. 1926—1936.

Ajatus naisten luentopäivien pitämisestä heräsi Kotkassa jo v. 1919. Silloin nimittäin todettiin Kotkan suomalaisen naisliiton piirissä, että vasta itsenäistynyt maamme vaati täysvaltaisilta naiskansalaisiltaan paljon laajempaa valtiollisten, kunnallisten y.m. yleisten asiain tuntemista, sekä yhteistoimintaan ja keskinäiseen kunnioitukseen koulutettua mieltä, kuin mikä yleensä oli havaittavissa. Tämän vuoksi olisi järjestettävä erityisiä naisten herätys- ja valistustilaisuuksia, naistenpäiviä. Mutta vasta vuonna 1926 näistä suunnitelmista tuli tosi. Kirjeellä 21/II—26 kehoitti Kotkan suomalainen naisliitto kaikkia naisten yhdistyksiä Kotkassa ja Kymissä ryhtymään yhteisesti naistenpäiväin valmistuksiin. Vain kolme yhdistystä: Valkonauha, edistysseuran naiset ja ruotsalainen merimieslähetysohjelma-seura yhtyivät naisliiton kehoitukseen ja niin saatiin ensimmäiset naistenpäivät pystyyn. Päivät onnistuivat sekä ohjelmaansa että yleisömenestykseensä nähden erinomaisesti, mikä osittain on laskettava asian uutuuden aiheuttaman uteliaisuuden, osittain onnistuneiden puhujain, ennen muuta tohtori Maikki Fribergin ansioksi. Niin oli vaikein voitettu, päästy alkuun. Seuraavan vuoden naistenpäiväin järjestämiseen liittyivät mukaan Kotkan Lotta-Svärd yhdistys ja Kotkan kokoomuksen naiset. Myöhemmin on useampaan otteeseen yritetty saada yhä uusia naisten yhdistyksiä mukaan, m.m. kauempaa maaseudultakin, jossa mielessä vuoden 1930 naistenpäivät pidettiin Haminassa. V. 1936 naistenpäivät siis ovat järjestyksessään Kymenlaaksossa yhdennettoista, vaikka Kotkan naistenpäivinä kymmenen.

Vuosi vuodelta ovat laajat naispiirit yhä sankemmin joukoin kerääntyneet yhteisiin juhliinsa kuulemaan mitä moninaisimpia asioita selostavia esitelmiä, tutustumaan erilaisiin näyttelyihin, nauttimaan erilaisista taidetilaisuuksista, seurustelemaan keskenään ja siten keräämään tietoa ja virkistystä elämänsä varalle.

Seuraavat esitelmät on kuluneiden vuosien aikana pidetty:

Uskonnon ja sielutieteen alalta:

- 1926. Naisen sielullisista ominaisuuksista, tri Maikki Friberg.
- 1927. Suggestio-opisto, kirjailija Elsa Hästesko.
- 1928. Naisen pääsy papiksi, professori Lucina Hagman.
- 1931. Sielun sairaudesta ja sielun terveydestä, kirjailija Elsa Hästesko-Heporauta.
- 1932. Henkinen terveys, rouva Saimi Kulvik.

Raittius- ja siveellisyystyön alalta:

- 1926. Ehdotus laiksi sukupuolitautilien vastustamiseksi, opettaja Kirsti Kauko.
- 1926. Naisten raittiustyön polttopiste, opettaja Kirsti Kauko.
- 1927. Naisten raittiustyö, opettaja Olga Oinola.
- 1928. Naisten osuus raittius- ja siveellisyystyössä, opettaja Hanna Wegelius.
- 1929. Naispoliisikysymyksestä, opettaja Fanni Prikander.
- 1930. Nykyinen raittiustilanne, kanslisti Hymmi Nyyssönen.
- 1931. Nuorisokysymyksestä, toimittaja Lempi Hanhisalo.
- 1932. Raittiustyöstä, opettaja Ilma Suominen.
- 1932. Sukupuoliopetuksesta nuorisolle ja lapsille, sairaanhoitajatar Hedvig Sucksdorff.
- 1932. Nuorison raittius, ylioppilas Irene Nousiainen.
- 1932. Alli Trygg-Helenius, neiti Fanni von Herzen.
- 1933. Onko ehdottomalla raittiudella mitään merkitystä elämässä ja kasvatuksessa, maisteri Hilja Wilkema.
- 1934. Nykyinen raittiustilanne ja naiset, rouva Dagmar Karpio.
- 1935. Alkoholitomista viineistä ja niiden käytöstä, maisteri Hanna Korte.

Kasvatustyön ja lastensuojelun alalta:

1927. Lastensuojelulainsäädännön kehitys, rouva Katri Rita-vuori.
1928. Tahdon kasvattaminen, tohtori Kaino Oksanen.
1929. Murrosikäisten ja orpojen kasvatuksesta, rouva Hilja Janhonen.
1931. Luonteenkasvatuksesta, opettaja Mandi Kotiranta.
1932. Mitä kodit voisivat tehdä nuorison huvittelun johtamiseksi oikeisiin uomiin, opettaja Ilma Suominen.
1934. Mitä vanhemmat toivovat oppikoulu-uudistuksesta, maisteri Kaisu Snellman.

Kirjallisuuden alalta:

1928. Minna Canthin aatteet, professori Lucina Hagman.
1929. Naiset opiskelijoina ja kirjallisuuden viljelijöinä, maisteri Helle Cannelin.
1932. Kirjallisuus ja nuoriso, opettaja Aino Jauhiainen.
1934. Nykyhetken vanhemmista naiskirjailijoista, maisteri Sylvi Kauhanen.

Kotitalouden alalta:

1926. Kotien kaunistaminen ja kotipuutarhan hoito, konsulentti Olga Autere.
1927. Uudet keittiöt, arkkitehti Elna Kiljander.
1927. Sisustusarkkitehtuurista, arkkitehti Elna Kiljander.
1928. Ravintoaineiden hinta ja arvo, talousopettaja Elli Moisio.
1928. Työteho kotitaloudessa, konsulentti Elli Saurio.
1928. Sähkön käyttö taloudessa, insinööri A. F. Wathén.
1929. Marttatyöstä Kymenlaaksossa, rouva Thea Lehtonen.
1929. Kotiteollisuudesta taiteena, ylitarkastaja Lauri Kuoppamäki.
1930. Kodinhoito ja marttatyö, konsulentti Maili Laitinen.
1931. Ruokataloutemme terveyden ja kannattavuuden kannalta arvosteltuna, konsulentti Kerttu Olsoni.

1932. Puhdistusaineista ja niiden käytöstä, rouva Emmi Hämäläinen.
1932. Kotipuutarhan merkityksestä, konsulentti Annikki Snäll.
1933. Onko kotikulttuuri ylellisyyttä, arkkitehti Annikki Paasikivi.
1935. Amerikkalainen koti, köyhäinhoid. virk. Elli Salo.
1935. Amerikkalainen nainen, köyhäinhoid. virk. Elli Salo.
1935. Hienojen vehnäjauhojen käyttö, konsulentti Maire Pohjanlehto.

Terveyden- ja sairaanhoidon alalta:

1926. Tuberkulosin vastustaminen, tohtori Anni Seppänen.
1927. Piirteitä rotuterveysopista, kirjailija Elsa Hästesko.
1927. Terveysisartyöstä, sairaanhoitajatar Sigrid Larsson.
1933. Vääristä ja oikeista asennoista kotitaloustyössä, rouva Hilja Niku.
1934. Naisten tehtävät tuberkulosityössä, rouva Dagmar Karpio.
1935. Kuinka säilytän työvirkeyteni, tohtori Kaarina Kari.

Yhteiskunnalliselta, valtiolliselta y.m. alalta:

1926. Kansainvälisen yhteisymmärryksen kasvattaminen, tohtori Maikki Friberg.
1927. Naisten kansainvälinen äänioikeustaistelu, opettaja Olga Oinola.
1927. Johtavat aatteet Lotta-työssä, rouva Greta Krohn.
1923. Nykyinen ja uusi avioliittolaki, tohtori Kaino Oksanen.
1928. Naiset ja osuuskauppatoiminta, rouva Emmi Hämäläinen.
1929. Naisten poliittinen kasvatusta, maisteri Aino Lähteenoja.
1929. Perheenemäntä perheenelättäjänä, maisteri Helle Cannelin.
1929. Naistenpäivien vastainen järjestely, rouva Maria Toivola.
1930. Nykyinen poliittinen tilanne naisasian näkökulmasta, tohtori Kaino Oksanen.
1930. Naisiasiasta, kanslisti Hymmi Nyyssönen.
1930. Kotimaisesta työstä, toimittaja Viinikainen.

1930. Maaseudun naiset ja valtiollinen toiminta, rouva Aino Luostarinen.
1931. Naiset ja kansamme puolustustahto, johtajatar Fanni Luukkonen.
1931. Lapsirajoituskysymyksestä, maisteri Ida Sarkanen.
1931. Työttömyyskysymyksestä, maisteri Ida Sarkanen.
1931. Naiset yhteisymmärryksen vaalijoina, rouva Lydia Otava.
1932. Rauhan asiasta, rouva Toini Iversen.
1932. Naisten tehtävät kunnallisessa elämässä, rouva Elli Tavastähti-Hiidenheimo.
1932. Naisten työstä ja saavutuksista viimeisenä 25-vuotiskautena Kymenlaaksossa, johtajatar G. Cleve.
1933. Kansainliiton toiminnasta henkisen yhteistyön ja humanitaristen pyrkimysten edistämiseksi, arkkitehti Annikki Paasikivi.
1933. Naisasiasta, maisteri Hilja Wilkema.
1934. Äitiys ja nykyaika, maisteri Kaisu Snellman.
1934. Sivistyneen köyhälistön pulma, kirjailija Elsa Heporauta.
1935. Syntyväisyyden aleneminen, perhe ja uuden ajan nainen, professorinrouva Hedvig Gebhard.

Edellälueteltujen esitelmien johdosta ei yleensä ole keskusteltu, paitsi 1929 naispoliisikysymyksestä, jolloin päivien taholta anottiin Kotkaan naispoliisia, ja v. 1932 raittius- ja kasvatuskysymyksistä.

Kuluneilla naistenpäivillä on pidetty useita erilaisia puh e i t a. Niinpä tavanomaisissa sunnuntai-aamun hartaushetkissä ovat puhuneet sacr. min. cand. Hellin Pakkanen, Helmi Väisänen ja Lempi Nevavuori, opettajatar Elin Mansten, rouva Maria Toivola y.m. Tervehdys- ja lopettajaispuheita ovat pitäneet opettajat Aino Keso, Elin Mansten, Fanni Prikander, rouvat Maria Toivola, Anni Vitikainen y.m.

Naistenpäiväin yhteyteen on useana vuonna järjestetty erilaisia näyttelyitä, kuten mallikeittiöiden ja sähkölaitteiden näyttely v. 1928, suuri kudontatöiden näyttely v. 1929, katettujen pöytien näyttely v. 1930 ja 1932, Kymenlaakson taiteilijain tai-

denäyttely v. 1931, v. 1932 puhdistusainenäyttely, v. 1933 riepumattonäyttely, kahviliinanäyttely v. 1934 ja ravinto-opillinen näyttely v. 1935. V. 1931 esitettiin kylmien ja pikkulämpimien ruokien valmistuksesta havaintotunti.

Taidetilaisuuksia on miltei joka vuosi järjestetty naistenpäivän yhteyteen osanottajain virkistykseksi. Niinpä on laulajatar Kitty Freden antanut konsertin sekä lausuntatilaisuuden taasen lausuntataiteilijat Olga Poppius ja Elli Tompuri. Niinikään on Kotkan Näyttämö joka vuosi koettanut naistenpäivinä esittää naisille mielenkiintoisia näytelmäkappaleita, kuten Anna Liisa, Elinan surma, Tuleeko heistä aviopareja, Regina von Emmeritz y.m. V. 1933 antoivat Kotkan Naisvoimistelijat voimistelunäytöksen.

Useampain naistenpäivän yhteyteen on järjestetty joko päivä- tai iltajuhla. Näiden monipuolisten ohjelmien suorituksessa ovat, paitsi varsinaisia juhlapuhujia ja esitelmöitsijöitä, joiden esitykset sisältyvät edelläolevaan esitelmäluetteloon, kiitettävällä alttiudella avustaneet monilukuiset lausujat, laulajat, soittajat, kuten opettajat Elli Piipponen, Sirkka Lindström, Helmi Ranta, Anna Liisa (Keijola) Vainio, Katri Savolainen, Elsa Laanti, Kaisu Siukonen ja Maija Kantola, Kotkan Näyttämön taiteilijat Elsa Aarni, Kirsti Boxberg, Eva Kotilainen ja Gunvor Hiillos, pianistit Ilona Ollilainen, Ruusu Rautio, Aura Sakki, Maija Lindfors ja Helmi Pietilä, johtajatar Ida Yrjölä, rouvat Elsa Miettinen ja Helmi Soini, Kotkan Laulajat ja Kotkan seurakuntakuoro y.m. Tilaisuuksia varten ovat opettaja Alma Niinivaara, runoilija Katri Suoranta ja rouva Martta Valtari kirjoittaneet kaksi juhlarunoa kukin. Ohjelmiin on vielä kuulunut kuvaelmat Jakobin uni ja Kuvia vuosisatojen saatosta, joiden järjestelystä ovat huolehtineet op. Tyyne Nyström, rouva Helmi Soini ja op. Matty Ylönen, Kotkan naisvoimistelijain voimistelu- ja tanhuesityksiä, neiti Aallon tanssiesitys, elokuva tunturihiihdosta, vuorokeskustelu y.m. Vierailevain esiintyjäin kunniaksi on vuosittain järjestetty päivällisiä, joilla myöskin on ollut puheita y.m. ohjelmaa.

Naistenpäivät ovat vuosien kuluessa vaatineet monenlaisia

eri toimikuntia, joissa eri naisyhdistysten toimeliaat jäsenet ovat kantaneet kortensa yhteiseen kekkoon päivien hyväksi. On ollut ravintola-, koristelu-, näyttely-, juhla-, ilmoitustenkeräys- y.m. toimikuntia varsinaisen naistenpäivätoimikunnan ohessa, joiden kaikkein parhain kiitos on ollut ilolla suoritettu yhteistyö. Keskustoimikunnan naistenpäivän toimikunnan puheenjohtajana on ollut ensi vuosina opettaja Aino Keso, Hilja Kilkki ja Gunilla Cleve sekä vuonna 1929 ja vuosina 1931—35 rouva Maria Toivola, sihteerinä rouva Anni Vitikainen, rahastonhoitajana postivirkailija Hanna Soininen, konttoristi Lydia Tyynelä sekä rouvat Karin Piipponen, Aino Valvanne, Alma Turpeinen, Aino Mankki ja Lydia Tyynelä sekä muina jäseninä Idi Lagerbohm, Dagny Arlander, Hellin Pakkanen, Varma Airola, Edit Sariola, Ina Vanhala, Ida Palin, Hilda Kantola, Elin Vanamo, Elli Järvelä, Ester Airio, Saimi Heiliö, Aino Vasunta, Aino Hyvärinen, Thea Lehtonen, Ina Viren, Saimi Kulvik, Elsa Miettinen, Helmi Elomaa, Suoma Muukkonen, Fanni Ranki, Hilja Mäkelä, Helmi Väisänen, Irma Korttinen, Kerttu Iivanainen ja mahdollisesti naistenpäivän alkuvuosina muitakin henkilöitä; muistiinpanot eivät ensivuosilta ole täydelliset. V. 1934:n naistenpäivillä tehtiin sellainen muutos naistenpäivien toimikunnan suhteen, että seuraavan toimikunnan valitsevat naistenpäivän osanottajat, eikä enään naistenpäiviin yhtyneet yhdistykset, joiden piiriin kirjoituksen alussa mainittujen yhdistysten lisäksi olivat liittyneet Kotkan sotilaskotiyhdistys, N.N.K.Y. ja Kotkan Naisvoimistelijat. V:n 1935 naistenpäivän toimikuntaan valittiin: rouvat Maria Toivola, Helmi Soini, Saimi Kulvik, Eva Hildén, Aino Mankki, Kaarina Oksanen (Orasti), Hellin Ahtiainen, Heidi Henriksson, Kaisu Piipponen, Regina Lindholm (Tomeri), Matilda Alhola, Aliina Kantola ja Anni Vitikainen. V. 1936 toimikunta valittiin muuten edellisen kaltaisena, paitsi rouva Maria Toivolan ja Aino Mankin tilalle valittiin rehtori Bertha Äyräpää ja rouva Martta Valtari. Nykyisen toimikunnan puheenjohtajana on rehtori Bertha Äyräpää, varapuheenjohtajana rouva Saimi Kulvik, rahastonhoitajana rouva Kaisu Piipponen ja sihteerinä rouva Anni Vitikainen.

Osanotto naistenpäiviin on yleensä ollut hyvin runsas, kun otetaan huomioon, että ne useana vuonna ovat olleet kaksi- jopa kolmepäiväisetkin. Eivät vain Kotkan naiset ole naistenpäivinä liikekannalla, vaan laajan ympäristöseudunkin, jopa monipenikultisten taipaleiden takaisetkin naiset, kiitos hyvien kulkuneuvojen ja kulkuyhteyksien. Kun Kymenlaakson Marttojen varsinainen keskuspaikka on Hamina, jossa he syksyin, talvin pitävät suuret juhlansa, näyttelynsä ja kokouksensa, on, huomioonottaen vuosittaiset Kotkan naistenpäivät, ilolla todettava se yleisten ja varsinkin naisia koskevain asiain harrastus, mikä laakso-kunnassamme vallitsee naisten piirissä.

Naistenpäiväin taloudellisen puolen järjessämisessä on toimikunnalla vuosittain ollut suuri huoli. Jotta mahdollisimman laajat piirit voisivat mukana olla, ovat naistenpäiväin esitelmätilaisuudet yleensä olleet maksuttomat ja juhlienkin pääsymaksut ovat olleet vain 5—10 mk. Näistä kertyvät varat ovat vain pieneksi osaksi riittäneet peittämään päivien aiheuttamia, joka kerta useihin tuhansiin nousevia huoneustoista, ilmoittelusta, esitelmöitsijäin palkkioista, näyttelyistä y.m. aiheutuvia kuluja. Alkuvuosina saatiin kahdesti metodistiseurakunnalta sen kirkko, myöhemmin kolme kertaa kaupungilta uusi kansakoulu, ilmaisena huoneustona sekä valtion luentolautakunnalta rahallista avustusta, joista kaikista avustuksista naistenpäivät ovat hyvin kiitolliset. Mutta vielä huomattavampana taloudellisena tukena ovat olleet ne lukuisat teollisuuslaitokset, liikkeet ja yksityiset, jotka vuosien kuluessa ovat ilmoittaneet naistenpäiväin käsiohjelmassa ja tässä 10-vuotisjulkaisussa ja joille naistenpäiväin toimikunta pyytää täten esittää mitä hartaimmat kiitoksensa. Toivottavasti naistenpäiväin osanottajat tämän kiitollisuutensa myöskin osoittavat, keskittämällä ostoksensa heille ilmoitaviin liikkeisiin ja käyttämällä heille ilmoittavien teollisuuslaitosten tuotteita. Tulojen lisänä ovat useana vuonna myöskin olleet ravintolatoimikuntain ahkeruudellaan ja uhrautuvalla työllään keräämät varat. Suojeluskuntatalolla kokoonnuttaessa ovat Lotat taidolla huolehtineet naistenpäiväin ravintolasta. Kiitollisuudella on myöskin muis-

tettava ne monet lahjoitukset, joita naistenpäivät ovat saaneet ravintolatarpeiden, kukkien y.m. muodossa.

Myöskään emme saa unohtaa sanomalehdistöä. Vuosi vuodelta ovat ne myötävaikuttaneet päiviemme onnistumiseen, julkaisemalla ennakkouutisia päivistämme, kirjoittamalla naisten riennoista, esittelemällä esitelmöitsijöitä ja heidän työtään ja laajasti selostamalla päivien kulkua, esitelmien sisältöä j.n.e. Ovatpa sanomalehdet joinakin vuosina julkaisseet erikoisia naistenpäivänumerotakin. Kaikki tämä on herättänyt laajojen naispiirien huomion naistenpäiviin ja siten aivan ensi arvoisella tavalla vaikuttanut päivien tunnetuksi tekemiseen ja yleisömenestykseen. Samanlaista, jatkuvaa myötätuntoa tarvitsevat naistenpäivät yhä edelleenkin suorittaakseen sanomalehdistön suorittaman ja muun yleisen valistustoiminnan rinnalla oman osuutensa.

Syvin on kuitenkin naistenpäiväin osanottajain tuntema kiitollisuus monia kunnioitettuja esitaistelijainaisia kohtaan, kuten tohtori Maikki Friberg-vainajaa, professori Lucina Hagmania, professorinrouva Hedvig Gebhardia, opetaja Olga Oinola ja johtajatar Gunilla Cleveä kohtaan, jotka ovat päivillämme mukana olleet. Suurista tiedoistansa, rikkaasta elämänkokemuksistansa, lujasta uskostansa naisten työn arvoon ja tarpeellisuuteen sekä lämpimästä äidin- ja sisarentunteestansa ovat he meille nuoremmille kitsastelematta jakaneet. Esimerkillistä itsensä unohtamista, vaivojensa laskemattomuutta, antamisen iloa ovat he meille opettaneet. Usko oikeuteen, totuuteen ja rakkauteen on ollut heidän julistuksensa sisällyksessä ja se on varmasti rohkaissut ja innostanut kuulijoita jatkuvaan ponnisteluun niiden saavuttamiseksi. Emme heidän rinnallaan unohda myöskään keskipolven ansioituneita tyttäriä, jotka rohkeasti ovat kulkeneet esitaistelijain tasoittamaa tietä ja korkeita oppiarvoja ja suuren tietomäärän omaavina ovat yhä useammilta tahoilta valaisseet valtion, yhteiskunnan, kotien ja naisten elämää ja avartaneet naisten tietopiiriä sekä opastaneet meitä käytännöllisissä taidoissa. Uusia naisten rientoja ja uusia elämän katsomuksia ovat nuoremman polven naiset selostaneet ja var-

sinkin kotitalous on heissä löytänyt innokkaita tutkijoita ja kehittäjiä. Se murros, jonka alaisena koti parhaillaan on, pakottaakin kodin vaalijoita yhä innokkaammin seuraamaan sen kehitystä. Samoin on laita raittius-, koulu- ja kasvatus-, työttömyys- ynnä monen muun kysymyksen suhteen. Kaikkia tällaisia „päivän kysymyksiä” ovat esitelmöitsijämme valaisleet ja siten auttaneet meitä pikkukaupungin tahii maaseudun naisia pyysymään ajan tasalla, josta parhaat kiitoksemme. Suurimman osanottajajoukon, perheenemäntäin, työ on yleensä siksi kiinteästi kodin seinien sisälle keskittyvä, että yleisten rientojen seuraaminen ja mukana oleminen on useinmiten mahdotonta. Samoin on useinmiten kodin ulkopuolella työsketeleväin naistenkin. Ammatti vaatii suurimman osan ajasta ja mikä liikenee, keskitetään tavallisimmin määrätyn harrastuksen ympärille, ja laajempi yleisten asiain seuraaminen jää vähemmälle osalle. Naisten pyrkimysten seuraaminen, heidän rientojensa vuotuinen yleiskatselmus on niin ollen tarpeen kaikille naisille. Vaikkei naistenpäivillä yleensä keskustella eikä siellä ole erinäisiin aloiteisiinkaan ryhdytty, ovat niiden esitelmät kuitenkin herättäneet vilkasta ajatusten vaihtoa, ehkäpä käytännöllisiäkin toimenpiteitä jäljestäpäin. Toivottavasti näyttelyistä ja havaintoesityksistä on saatu monta opetusta myöskin käytännöllisen elämän alalla. Vaikeata on naistenpäiväin arvoa mitata, kun niillä suoritettu kylvö itää ja antaa sadon vasta aikojen kuluessa. Jokatapauksessa ovat ne rikastuttaneet osanottajiansa, virkistäneet heidän mieltänsä ja virittäneet elämänhalua ja -rohkeutta heissä sekä harrastusta kansamme ja yleisen inhimillisen elämän menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta kohtaan. Toivokaamme, että naistenpäivät vähältä osaltaan ovat olleet kehittämässä osanottajansa korkeammalle sivistystasolle ja suurempaan onnellisuuteen.

Anni Vitikainen.

Naistenpäiviä muistellessa.

On kevättuntua luonnossa.
On toivoa ja riemua mielessä.
Vuosi vierähti ajan aallokkoon.
Ihmisten ja kansain kohtalot
ovat vaihdelleet iloineen ja su-
ruineen, kevät ihana taas tuli.

On sunnuntai, on Naistenpäi-
vät, taas kiitosvirsi kajahtaa,
rukous hiljaa kohoaa. „Oi Herra
kuule meitä.”

On kuin olisi suuri perhe-
juhla, tahi sukkokous, on niin
tuttua ja kotoista, asiat ovat niin läheisiä ja omia. Me tahdom-
me tulla kuulemaan ja näkemään mitä uutta ja opittavaa aika
on tuonut mukanaan. Tahdomme olla kaikki mukana rakenta-
vassa työssä, ja siksi on niin hyvä ja kotoinen tuntu —.

Olkoot nämätkin Naistenpäivät antoisat. Lisääntyköön meis-
sä yhteenkuuluvaisuudentunto ja kasvakoon keskuudessamme
harrastus hyvään ja kauniiseen. Olkoon suurimpana ihanteenam-
me kaikkien yhteinen onni, ja hyvinvointi. Samoin luottamus
Jumalaan, joka on voiman ja rakkauden pohjaton lähde.

Maria Toivola.

Muistelmia ja velvoituksia.

Kynnetyt vainiot jällelle jää

— — — — —
Sa polvi nouseva fouko tee!"

(Koskenniemi)

Kohta kolme vuosikymmentä on Suomen naisilla ollut valtiollinen äänioikeus ja vaalikel-
poisuus.

Mitä tuloksia?

Tämä kolmen vuosikymmenen aika on lyhyt kansakunnan elämässä, vielä lyhyempi ihmiskunnan elämässä. Sitäpaitsi olemme tätä aikakautta niin lähellä, ettemme voi täydellä objektiivisuudella antaa arvostelua sen aikana sattuneista tapauksista ja toiminnasta. Meiltä puuttuu n.s. historiallinen perspektiivi. Lopulliseen ja oikeudenmukaiseen arvosteluun pystyy vasta myöhäinen jälkimaailma, jolla on tarpeelliset edellytykset ja vertauskohdat nähdä suuri suureksi ja pieni pieneksi, ja joka näkee paitsi syytä ja vastasyitä myöskin seuraukset. Tämän takia emme yritäkään esittää arvosteluntapaistakaan siitä työstä, jonka Suomen naiset ovat valtiollisessa elämässämme suorittaneet ottaessaan siinä ensimmäisiä askeleitaan täysivaltaisina kansalaisina. Haluamme vain muistiin palauttaa jotakin tehdystä työstä, jonka arvon ja merkityksen nykypolven tyttären tyttäret, ehkäpä vielä heidänkin tyttärensä saavat aikanaan selvitellä.

Kun Suomen naiset v. 1907 saivat edustajansa ensimmäiseen yksikamariseen Eduskuntaan, ryhtyivät nämä kohta alotetietä ajamaan parannuksia niihin epäkohtiin, joita oli naisten yhteiskunnallisessa ja valtiollisessa asemassa. Pantiin alulle kaikki ne suuret asiat, joiden toteuttamisessa nykypolven naisedustajat ovat saaneet olla mukana. Mainitsen vain uuden avioliittolain vuodelta 1929 ja naisten virkakelpoisuuslain vuodelta 1925. Aivan erityisen maininnan ansaitsee uranuurtajanaisten perustavaa laatua oleva työ Suomen hallitusmuodon laatimistyössä, joka saatiin loppuunsaatuksi vuoden 1919 valtiopäivillä. Hallitusmuotomme takaa kaikille Suomen kansalaisille samat oikeudet sukupuoleen katsomatta.

„Teoriassa”, sanotaan — ja aivan oikein, toistaiseksi!

Nainenko esim. ministeriksi! Nainenko Tasavallan Presidentiksi!!

Ihmettelijöiden ja pilkkakirveiden olisi syytä nostaa silmänsä meidän pienistä oloistamme, jossa ennakkoluulot rehoittavat, avarammalle, suureen maailmaan. Nainen on hallinnut suurvaltoja, ja tänäkin päivänä kasvattaa erään suuren maailmavallan tarmokas ja viisas leskikuningatar pientä poikansa tyttärettä ottamaan kulmilleen sellaisen valtakunnan kuningaskruunun, jonka valtapiirissä aurinko ei koskaan laske.

Esikuvia ja vertauskohtia ei meiltä puutu, mutta se, mikä meiltä puuttuu, on toistaiseksi se yksimielisyys ja setuki, jota vailla ei mikään kyky voi kohota edustaville ja määrääville paikoille valtiossa ja yhteiskunnassa.

Edellämainittujen suurten voittojen lisäksi, mainittakoon muutamia, alallaan kylläkin tärkeitä saavutuksia: Järvenpään Kotitalouskoulu (v. 1928), laki Kotitalousoppilaitoksista (v. 1929), alote kotitaloudellisen tutkimus- ja opetustyön ottamisesta yliopiston työsuunnitelmaan, emäntäkoulujen perustaminen, Marttaliiton tukeminen ja naisvoimistelutalojen valtionavustus. Siveellisyys- ja raittiustyö, lasten ja nuorten suojelu, sairaiden ja yhteiskunnan kova-osaisten huolto ovat erityisesti olleet nais-

edustajien sydämellä. Tämänpä takia annettiin kirkolliskokouksessakin eduskuntanaisten työstä todistus: „Naisten osanotto on tuonut eduskuntatyöhön monipuolisuutta ja sydäntä.”

Paitsi mainittuja, joko suorastaan tai etupäässä naisia koskevia ja heidän harrastuspiirissään tavalla tai toisella olevia asioita, on pienellä naisedustajistollamme (n. 5 à 10 % Eduskunnan koko lukumäärästä) ollut harrastusta ja voimia tehokkaasti ottaa osaa myöskin yleisten ja maakunnallisten asiain käsitte-lyyn.

Tänä aikana, jona naisten edustajat ovat taistelleet Eduskunnassa, ovat naiset eri puolilla maata toimineet naisten herättämiseksi. Tässä on suuri osuus naistenpäivillä.

Naistenpäiviä on tosin moitittu siitä, että ne ovat olleet liiaksi „puolueettomia”. On sanottu, ettei niillä anneta naisille valistusta valtiollisessa mielessä, jota kuitenkin osanotto valtiolliseen elämään edellyttää. Onkin eräitä esimerkkejä siitä, että huolimatta vuosikymmeniä kestäneestä innokkaasta naistenpäivien pidosta — naisia ei ole saatu tajuamaan valtiollisen edustuksen saamisen suurta merkitystä. Mutta onhan toisaalta päinvastaisia tapauksia.

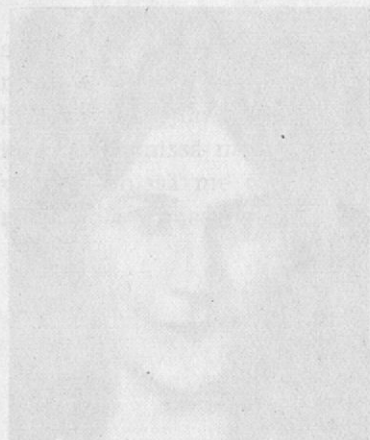
Naistenpäivillä, johon naiset eri aatesuunnista ja valtiollisista ryhmistä kokoontuvat omia asioitaan sekä isänmaan ja kansan suuria yhteisiä asioita pohtimaan ja niistä mielensä lausumaan, on suuri merkitys kokoavana ja yhdistävänä tekijänä. Aivan samoin kuin on pyrittävä siihen, ettei suomalaisuus, raittius eikä isänmaallisuus saisi olla minäkään valtiollisen ryhmäkannan erikoisasia eikä monopoli, aivan samoin on naisten oikeuksien ajajien pyrittävä siihen, että aate leviää mahdollisimman laajalle ja valtaa kaikki ryhmät. Sen pitää olla kuin hiiva, joka nostattaa koko taikinan — niin, ettei mikään valtiollinen ryhmä rohkene olla, ei julkisesti eikä salaisesti, naisten pyrkimyksiä vastaan.

Usein kuulee valituksia siitä, että vielä on niin paljon epäkohtia ja epäoikeuden mukaisuutta naisten valtiollisessa ja yhteiskunnallisessa elämässä. Mutta tässä suhteessa on muistettava, että naistenkaan vapaus- ja oikeustaistelu ei

tule suoritettua ilman uhrimieltä ja ilman sitä elävää voimaa, joka muuttaa ajatuksen ja pyrkimyksen teoksi. Meillekin kuuluvat sattuvina Kaarlo Kramsun säkeet:

„Ken vaivojansa vaikertaa,
On vaivojensa vanki,
Ei oikeutta maassa saa
Ken itse sit' ei hanki.”

Kaino W. Oksanen.

Tulevaisuuden nainen.

Aikakausten alussa rehoitti maa kasvien ja eläinten runsautta. Puuttui järki, joka kaikkea hallitseisi, uusiin uomiin ohjaisi. Puuttui sydän, joka rakkauden kukkaan aukeneisi.

Syntyi ihminen, nainen ja mies.

Mies oli voimaan luotu ja hallintaan, nainen tottelemaan ja rakastamaan. Niin sanottiin. Mies nousi valtaan yli maiden ja merten. Nainen sai ihailta hänen tekojansa ja oli onnellinen.

Vuosituhansia nukkui nainen näin: oli ihailtu, jumaloitu vuoroin, alassyösty ja poljettu vuoroin. Se nainen, joka valtaan ja voimaan oli luotu, kivitettiin ylitiöpäänä. Joka hyvyteen ja uhrautuvaisuuteen, se kaatui voimainpuuttoon. Joka miesihailuun, se eli ja kukoisti.

Kerran astui Totuuden enkeli taivaasta maan päälle ja kuis-kasi naiselle: „Sinä olet tasa-arvoinen ihminen! Sinulla on oma valtakuntasi valtakuntain keskellä, hallitse sitä!”

Nainen aukaisi silmänsä — kuin pitkän nukkumisen hämärässä ne olivat. Hän näki puolittain, tajusi puolittain.

Kuin pitkän nukkumisen hämärässä ovat silmämme vieläkin. Tämänkin hetken nainen on aistiolentona ja taiteilijana

käsin kannettu; taistelijana ja persoonallisuutena sormin osoitettu.

Milloin synnyt Sinä, valtias, jonka ylevyyden kansakunnat tunnustavat?

Me kuulemme jo Sinun askeltesi poljennon läpi vuosisatain. Vuosituhansien kärsimys on Sinun henkesi kastaja. Vääryyttä-kärsivien tuskanhuudot ovat Sinun esillemanaajasi. Polettu ja häväisty rakkaus on Sinun silmiesi tenho. Rauhan lehvä on Sinun ainoa koristeesi.

Sinua odotamme, Sinua, jonka tietä valmistaen ovat monien sukupolvien ylevimmät naiset pilkkaa ja vainoa kärsineet. Siinuun uskomme, josta sydäntemme peilissä olemme suurina hetkinämme varjon nähneet. Sinua kutsumme, joka rakkautta jakava olet, missä me olemme kiviä antaneet; joka oikeuden tekevä olet, missä me olemme vääryyttä tehneet; joka rauhan siunaava olet, missä me olemme sotaa julistaneet.

Sinua odotamme,

Sinuun uskomme,

Sinua kutsumme.

Tulevaisuuden nainen,

Sinä olet tuleva!

Elsa Heparauta.

»Mistä sydän on täynnä . . . . .»

„Voisitteko kirjoittaa 10-vuotiskertomustamme varten jostakin”, minulta kysyttiin Kotkasta. „Mistä sitten kirjoittaisin” kysyin. „Siitä, mistä sydämenne on täynnä.”

Kiitollisena olen muistellut sitä kertaa, kun sain olla kotkalaisten naisten vieraana noin parisen vuotta sitten esittämässä niitä kysymyksiä, jotka silloin olivat nielleet jakamattoman harrastukseni. Tahdoin niitä esittämällä ja ajamalla herättää muutkin tajuamaan, että näillä aloilla vallitsevien epäkohtien parantamisen kautta parannettaisiin muitakin sekä yksilöä että yhteiskuntaa rasittavia vaivoja.

Nyt on Kotkassa taas naistenpäivät ja lisäksi kymmenvuotisjuhlat. Miten kernaasti olisinkaan tahtonut noudattaa naistenpäivien ystävällistä kutsua tulla esittämään sitä asiaa, josta sydämeni nyttemmin on tulvillaan. Matka Tanskaan minua siitä esti ja eräs ystävästäni lupautui sijaisekseni. Lähetän sen vuoksi tämän lyhyen kirjoitukseni kautta sydämellisen tervehdykseni.

Uudet asiat ovat täydellisesti vallanneet harrastukseni, avaten uusia näköaloja ja uusia mahdollisuuksia yksilöön, perheeseen ja koko ihmiskuntaan nähden. Kuinka on mahdollista, että noin vaan voi muuttaa harrastuksiaan näin lyhyen ajan kuluessa, kysytäne. Eikö sellainen „huikentelevaisuus” ole sängen epäilyttävää? Me etsimme totuutta elämässä, uskomme sen löytäneemme, antaudumme tuota totuutta julistamaan, kunnes ehkä uusi totuus avautuu eteemme vaatien uskollisuuttamme. Ehkä ei ole näin kaikkien elämässä, useat voinevat kautta koko

elämänsä pysyä saman asian innokkaina ajajina eikä siitä ole muuta kuin hyvää sanottavana. Mutta kaikkien elämänjuoksu ei kulje yhtä tasaista latua. Meitä korkeampi ja voimakkaampi valta saattaa käydä elämäämme käsiksi niin tinkimättömästi, että suunnan muutos tapahtuu huolimatta siitä, että ehkä pyristelemme vastaan peläten joutuvamme kanssaihminen pilkan ja ylenkatseen kohteeksi. Näin on käynyt minun ja tuhansien ihmisten juuri tänä aikana, jolloin Jumala on lähettänyt keskuuteemme sen voimakkaan herätyksen, joka tunnetaan Oxfordliikkeen nimellä.

Useat meistä ovat jossain suhteessa tyytymättömiä oleviin oloihin, haluavat uudistusta tai parannusta useallekin elämän alalle. Tyytymättömyyttä onkin sanottu kaiken kehityksen välttämättömäksi edellytykseksi. Tyytymättömyys nostattaa meissä parantamisen halun. Me valitsemme aina kulloinkin sen asian parannusintomme esineeksi, joka jostain syystä on meitä lähinnä, mutta meiltä jää useinkin huomaamatta, että syy tyytymättömyytemme saattaakin piillä omassa itsessämme eikä kenties olosuhteissa.

Olosuhteet johtuvat ihmiskunnasta ja ihmiskunta on yksilöiden summa. Senpä vuoksi ei olosuhteita voida uudistaa muuta kuin pinnallisesti ilman, että ihmiskunta uudistuu ja ihmiskunta ei voi uudistua ilman, että yksilöt uudistuvat. Tässä se probleeman ratkaisu, joka on uuden herätysliikkeen, kuten kaikkien entistenkin, ydin. Syvin totuus on, että ihminen voi uudistua, täydellisesti ja perustuksiaan myöten. Tämä voi tapahtua ainoastaan yhtä tietä, nim. sen kautta, että uskomme Kristuksen sovintokuolemaan itsekkunkin elämän puhdistajana ja otamme vastaan tämän ihmeen. Kristinuskko lakkaa silloin olemasta oppi, aate tai ihanne ja muuttuu elämänläaduksi. Tämä elämänlaatu merkitsee sitä, että jokapäiväisessä elämässämme toteutamme Kristuksen opetuksia, jotka raamatusta löydämme. Meille itsellemme se on mahdotonta ellei Jumalan voima olisi joka päivä käytettävissämme, eikä se sittenkään ole helppoa. Tämä voimanlähde on jakamattomana jokaisen käytettävissä, joka täydellisesti antautuu kaikkineen Jumalalle, saa syntinsä

anteeksi ja elää alituisesti Jumalan johdatuksen alaisena. Jumalalla on jokaista meitä varten suunnitelma, mutta koska emme tätä tajua taikka noudata joudumme harhailemaan oman suunnitelmamme mukaan. Jumala puhuu jokaiselle, joka täydellisesti antautuneena hiljentyy Häntä kuulemaan, on eräs niistä ikivanhoja totuuksia, jotka ryhmäliike on uudella voimalla tehostanut.

Kristinuskoon sisältyy ehdottomasti kaksi suuntaa, toinen Jumalasta ihmiseen ja toinen ihmisestä lähimmäiseen. Toinen ilman toista jää vaille elävää merkitystä. Tämä totuus merkitsee aktiivisuutta kristillisyydessä. Ken on saanut elävän yhteyden Jumalaan ja elää sen voiman alaisena, joka Jumalasta ihmiseen virtaa, jakaa pakostakin sitä rikkautta muille, jonka hän päivittäin saa vastaanottaa. Uudistunut ihminen merkitsee uudistavaa voimaa, välikappaletta muiden uudistamiseksi.

Entä mikä on tämän elämänlaadun käytännöllinen merkitys yksilön ja yhteisön elämässä? Sen merkitys on niin valtava ja kaikille elämänaloille ulottuva, että sitä on mahdoton muuttamalla lauseella määritellä. Ehdoton rehellisyys, puhtaus, epäitsekkyyks ja rakkaus, näihin on ryhmäliike lyhyesti ja vetoovasti kiteyttänyt Kristuksen vaatimukset itsekullekin. Kun ajatlemme yksilön ja yhteisön elämää, jossa nämä „ominaisuudet” tulevat määrääviksi ajatuksen, sanojen ja tekojen piirissä, avautuu eteemme se ihannemaailma, jota sanotaan tuhatvuotiseksi valtakunnaksi.

Kun lakkaamme pitämästä tätä „hullujen” haaveiluna ja otamme sen kirjaimellisesti vetoomuksena itsellemme ja kun todella olemme joutuneet näkemään tuhansia ihmisiä yhdellä kertaa, jotka joka päivä elävät näiden vaatimusten alaisina uskotte, että tilanne ei tässä kaottisessa maailmassa sittenkään ole toivoton. Ken on nähnyt ne mahdollisuudet, jotka Jumala valtavan herätyksen kautta on ihmiskunnalle antanut ja päivittäin antaa ei enää epäile vastaanottaa tätä vetoomusta. Uusi järkähtämätön edesvastuuntunne kaikesta siitä kurjuudesta, mikä meidän aikaamme sairautena rasittaa velvoittaa jokaista, joka on saanut vastaanottaa mahdollisuuden omien

probleemiensa ratkaisemiseksi uupumattomaan työhön rakkau-
den ja rauhan sanoman levittämiseksi kaikkialle, missä uupuneet
ja janoiset ihmiset sitä vapautuksena odottavat.

Kaisu Snellman.

Emännät kulttuurihistorian vaalijoina.

Tahdon puhua kotien naisille — niille naisille, jotka aamusta iltaan ja toisinaan illasta aamuunkin touhuavat kodin työstä toiseen. Milloin on mieli raskas ja tulevaisuus synkkä, milloin taas työ sujuu kuin laulaen, mutta mielialojen läikähdellessä puolelta toiselle tarttuu käsi koneellisesti vanhoihin ja tuttuihin esineisiin ja jokapäiväiset työt sujuvat kuten aina.

Oletko koskaan tullut ajatelleeksi, että näiden jokapäiväisten esineitten joukossa on sellaisiakin, jotka jo vuosikymmeniä, ehkäpä vuosisatojakin ovat olleet emäntien uskollisia seuralaisia? Kenties ne ovat kuluneet esiäitiasi ahkerissa käsissä?

Mitä kaikkea saattaakaan kertoa vaatimattoman kodin sisustus vuosikymmenien aherruksesta, iloista ja suruista! Mitä kaikkea osaakaan vaatimattominkin koti kertoa jos sitä vain osaa oikein puhuttaa. Emäntien käsissä on enemmän historiallisia esineitä kuin kenties kenenkään muun yhteiskunnan jäsenen. Hän on kallisarvoisten sukuperintöjen vaalija vaatimattomimmassakin kodissa.

Silloinkin, kun on niin uusi koti kysymyksessä, että jokainen esine on Sinun itsesi ostama, Sinä luot historiaa ja jo puolen vuosisadan kuluttua seuraavat sukupolvet hellien silittävät Sinun nyt ostamiasi esineitä ja koettavat eläytyä Sinun elämäsi ja kenties vierähtää kyynel silmästä heidän ajatellessaan Sinun

läpikäymiäsi vaikeuksia, mutta kenties he ylpeydestä riemuitsevat nähdessään Sinun kylvämäsi siemenen kantavan hedelmää.

Onko Sinun keittiöhyllylläsi vanha kuparinen vuoka tai kenties kahvipannun alla vanha nokeentunut puulautanen. Ota ne esiin ja koeta ajatella miltä esiäitisi näytti ja mitä hän ajatteli istuessaan tykkimyssyssään ihailemassa näitä esineitä. Ei kotaisen esineen arvo riipu siitä mistä aineesta se on tehty, vaan niiden käsien kosketuksesta, jotka halki vuosikymmenien ovat sitä pidelleet.

Jos meillä emännillä ja kotien vaalijoilla olisi enemmän historiallista silmää, niin mitä kulttuurihistoriallisia aarteita me voisimmekaan vetää päivänvaloon!

Oletko varma, että tunnet millainen paistinvarras on, niin että saatat nostaa sen romunurkasta kotisi kunniapaikalle? Tunnetko varraspitimen avolieden reunalla, tunnetko mustuneen tinalautasen, oletko varma, ettet luule värttinää istutuspuikoksi tai heitä tunkiolle kynttiläkirnua?

Oletko jo vetänyt esiin tomuttuneen rukin ullakon loukusta ja asettanut sen oleskeluhuoneesi koristukseksi?

Ellet saa vanhaa esinettä sopimaan uuden kotisi puitteisiin, niin älä lähetä sitä yksin maailmalle, vaan näytä se jollekin museomiehelle ja koeta saada sille hyvä uusi koti, joko museon arvokkaissa suojissa tai jonkun sellaisen henkilön kodissa, joka osaa panna sille arvoa.

Meidän täytyy kasvattaa itseämme kotikulttuurin vaalijoiksi, oppia näkemään kaunista ja hyvää vanhoissa esineissä ja oppia rakastamaan niitä kaiken uudenaikaisen kaman rinnalla.

Ikä antaa yksinkertaisimmallekin esineelle sen patinan, joka tekee sen arvokkaaksi miljoonamiehenkin käsissä. Meidän emäntien velvollisuus on vaalia kotien historiaa ja meistä riippuu, mitenkä paljon aineksia on saatavissa kotikulttuurin historiaa kerran kirjoitettaessa.

Vanha esine kodissa on kuin menneitten sukupolvien kädenpuristus, jota me elämämme vaikeina hetkinä tarvitsemme. Vaalikkaa kodin historiaa!

K a t r i L a i n e .

Valitkaa oikea liike!

Kotkan Vaate=Aitta

on avannut

MYYMÄLÄN

Kauppatorin varrella, Kirkkokatu 8

Kutsumme täten arvoisaa yleisöä tutustumaan myymäläämme ja sen monipuoliseen varastoon

Puku- ja kappatehtaiden uusimpia tuotteita. Täydellinen miesten vaatetusosasto. Halvat hinnat.

TULKAA
JO TÄNÄÄN!

KOTKAN VAAATE=AITTA

KIRKKOKATU 8. PUHELIN 793

Kotkan Kotiteollisuus Oy.

Aleksanterinkatu 13. Puh. 841

Arv. yleisölle suosittelemme paikkakunnan ainoata kotiteollisuustuotteiden erikoisliikettä

Ryijy- ja kudontalankoja monipuolinen varasto

H. Saastamoinen & Pojat

KOTKAN KONTTORI

*Siirtomaa-, vilja-, rehu- ja
kotimaisten tehdastavarain*

TUKKULIIKE

Puh. 980, 988, 233

Osakeyhtiö

Lauri Hallman

K O T K A

TUKKUKAUPPA

Kotkan Suomalainen Säästöpankki

Perustettu 1916

Talletukset noin 16.5 miljoonaa
Omat varat noin 2 miljoonaa

Avoinna joka arkipäivä kello 10–15

**KYMINLAAKSON LEIPÄ
ON KANSAN SUOJOLIA**

*Paras tulee aina
halvemmaksi, siis*

HUONEKALUT
Kotkan Kalustaja Oy:ltä

Tervetuloa tutustumaan!

Os.: Valtakatu n:o 2, Asunto O/Y Vuorela,
Aseman ja kirkon välillä. — Puhelin 707

RAVINTOLA MOKKA

ja

Kotkan Uusi Kahvikauppa

Koulukatu 3. — Puhelin 754

Perheen emännille

Monipuolisesta varastostamme saatte tarvittavat esineenne

UUSI RAUTA O.Y.
Kotka, Kirkkokatu 7. Puhelin 346

VAARAMAAN AUTO- JA KONELIIKE

KOTKA. — PUH. 146

Myymälä — Korjaamo — Autokoulu

Valtuutettu Ford myyjä Kymenlaakson piirissä
Kouvola, Kotkaa ja Haminaa varten

Kauppiatten Leipomo Oy.

Yksityiskauppiatten omistama

SUURLEIPOMO

Suosittelee valmisteitaan

Ruoka- ja Sekatavarakauppa

E. SINIJÄRVI

Aleksanterink. 25, puh. 494

Kangas- ja Pukukeskus

H. SAKIROFF

NAISTEN HATTUJA, PUSEROITA y.m.

Muotiliike Evassa

Aleksanterink. 25
Kotkalinna

KEVÄTUUTUUKSIA naisille ja miehille.

Silkki- ja puuvilla-alustrikoot, Puseroita, Villatakia, Sukkia, Käsineitä, Käsilaukkuja y. m. koru- ja lyhyttavaraa myy kohtuullisiin hintoihin

J. HYYRYLÄINEN, Kotka, Kirkkokatu 7. Puhelin 155.

S. VANHALAN

Leipomo-, Kondiittori- ja Kahvilaliike

Kirkkokatu 12. Puh. 34.

Perustettu 1876.

Kyminlaakson Kultaseppä O.Y.

KOTKA
151

SUOSITELLAAN!

KYMI
191

KOTKAN HERKKU

Kirkkokatu 12. Puh. 456.

Alansa edustavin liike paikkakunnalla.

Kodin Liinavaatteet

Om. E. Pulkkinen

Lasten pukimet ostatte edullisimmin **Kotkan Lastenpukimosta.**

Työvaatteet ostatte halvimmalla **KauppaHallista.**

A. MÄTTÖ. Puh. 809.

KENKÄ-AITTA

Kotka, Aleksanterinkadun ja Koulukadun kulmassa. Puh. 959.

Suosittellemme uutta kevätvarastoamme.

Vahakangaspöytäliina on kaunis ja halpa.

UUTUUKSIA
SAAPUNUT!

TAPETTI, VÄRI JA MATTO O.Y.

MIKSI

et koskaan
kokeile

hienoja vehnä jauhoja?

S. O. K:n

„Kultaleima”

„Hopealeima” ja

„Pronssileima”

ovat ensiluokkaisia ja riittoisia kotimaisia hienoja ja puolihienoja vehnä jauhoja, joita myyvät maamme kaikki puolueettomat osuuskaupat.

„Minäkin käytin ennen kaikessa kottileivonnassani yksinomaan karkeita tai puolikarkeita jauhoja, mutta nyt olen luopunut karkeista jo kokonaan.”

„Mitä etua noista hienoista vehnä jauhoista sitten oikein on?”

„Katsos, hienot vehnä jauhot leipou-
tuvat paljon paremmin, sen saat
piankin huomata. Taikina ei ole lain-
kaan niin arka lämmön vaihteluille,
ja jos nostatusaika joskus sattuisi ve-
nymään pitkäksikin, ei taikina siitä
vedelly. Varsinkin S. O. K:n Viipurin
Suurmyllyn vehnä jauhot ovat tässä
suhteessa erikoisen vahvoja.”

KOTKASSA:

OSUUSLIKE LIITTO R.L.

KOTIEN

taloudellisin
puhdistusaine on

Enso-Gutzeitin
Mäntysuopa

Käyttäkää sitä!

Haluatte varmaankin tietää

mitä merkkiä tavara on
ennen kuin teette ostok-
senne ostaessanne

Liiton Kangasosastolta

S.O.K. merkillä
varustettu-
ja trikoo- ja neulo-
motuotteita tiedätte
saavanne

kestäviä ja kuosikkaita valmisteita

joiden hinta lisäksi on
erittäin kohtuullinen.

*Käykää tutustumassa näi-
hin, sekä muihin kevät-
uutuuksiimme, joita tänä
keväänä on*

tavallista monipuolisempi varasto